

Fundacja
Aleksandra Kwaśniewskiego
AMICUS EUROPAE

**FAE Policy Paper
nr 35/2014**

Kamil A. SZUBART

Wojna z Kalifatem: front europejski (*casus Austrii*)

Wojna z Kalifatem: front europejski (*casus Austrii*)

FAE Policy Paper nr 35/2014

Kamil A. Szubart

Państwo Islamskie (IS) w bardzo szybkim tempie zdobywa nowych zwolenników w krajach Europy Zachodniej. Obiektem indoktrynacji są przede wszystkim młodzi ludzie, do których w pierwszej kolejności kierowany jest propaganda IS z wykorzystaniem mediów społecznościowych. Wśród państw europejskich najbardziej zagrożonych wzrostem aktywności rodzimych ekstremistów islamskich znajduje się Austria, której 140–200 obywateli walczyło, walczy lub jest w drodze na Bliski Wschód w celu dołączenia do IS. Szybka islamizacja austriackiego społeczeństwa (według prognoz w 2030 r. przynależność do islamu będzie deklarować 850 tys. Austriaków tj. ok. 9,5–10 proc. populacji¹), tworzy podatny grunt dla wszelkiej formy ekstremizmu.

Od 1990 r. mamy w Austrii do czynienia ze stałym wzrostem liczby osób deklarujących się jako muzułmanie. Na początku lat 90. według oficjalnych statystyk 150 tys. obywateli Austrii było muzułmanami (co stanowiło ok. 2 proc. populacji kraju)². Wojna domowa w byłej Jugosławii bezpośrednio przyczyniła się do wzrostu populacji islamskiej w Austrii (do ok. 200–300 tys.³). Oszacowanie dokładnej liczby muzułmanów (analogicznie jak ma to miejsce w RFN) jest bardzo trudne w związku z bardzo dużą ilością nielegalnych imigrantów, nie objętych żadnego rodzaju rejestracją administracyjną.

Austria ze względu na swoje położenie (bezpośrednia granica ze Słowenią, możliwość tranzytowego przejazdu do RFN, Włoch i Szwajcarii), jak również walory ekonomiczne – stała się głównym celem migracji uchodźców z rejonu Bałkanów. Wśród ludności bośniackiej – stanowiącej rdzeń diaspory muzułmańskiej w Austrii z lat 90. – znaleźli się również zagraniczni *mudżahedini*, którzy brali aktywny udział w działaniach wojennych na Bałkanach. Według raportów austriackiego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych od początku lat 90. Wiedeń stał się głównym miejscem, z którego koordynowano działania muzułmanów bośniackich. Konflikty na Bałkanach w sposób zasadniczy ukształtowały austriacką percepcję zagrożeń bezpieczeństwa wewnętrznego, definiowanych jako możliwość pojawienia się

¹ *The Future of the Global Muslim Population. Projections for 2010–2030*, Pew Research Center, Waszyngton 2011, s. 124. <http://www.pewforum.org/files/2011/01/FutureGlobalMuslimPopulation-WebPDF-Feb10.pdf> (21.11.2014).

² *Statistiken-Bevölkerung in Österreich*, http://www.statistik.at/web_de/statistiken/bevoelkerung/ (21.11.2014).

³ *Verfassungsschutzbericht 1997*, http://www.bmi.gv.at/cms/BMI_Verfassungsschutz/Verfassungsschutzbericht_1997.pdf (21.11.2014); *Staatschutzbericht 1998*, http://www.bmi.gv.at/cms/BMI_Verfassungsschutz/Verfassungsschutzbericht_1998.pdf (21.11.2014).

Wojna z Kalifatem: front europejski (*casus Austrii*)

FAE Policy Paper nr 35/2014

Kamil A. Szubart

aktów agresji łącznie z możliwością przeprowadzenia zamachów bombowych i zabójstw politycznych pomiędzy zwaśnionymi stronami, które mogłyby próbować przenieść konflikty z byłej Jugosławii na terytorium Austrii. W związku z tym pod obserwacją austriackiej policji (*Staatpolizei*) i Federalnego Urzędu Kryminalnego (*Bundeskriminalamt, BKA*) znalazła się serbska diaspora, licząca 120-150 tys. członków oraz stowarzyszenia muzułmanów bośniackich, w tym największa ich organizacja w Austrii - *Aktive Islamische Jugend (AIO)*. Również serbsko-albański konflikt wokół Kosowa w latach 1998–1999 spowodował napływ kolejnej fali emigrantów, zwiększając do 30 tys. osób albańską diasporę.⁴

Drugim zagrożeniem, absorbującym uwagę austriackich służb w latach 90., była możliwość wybuchu konfliktu pomiędzy diasporami turecką a kurdyjską, liczącymi odpowiednio 119–128 tys. i 50–60 tys.⁵ członków. Uwzględniając stałe rezydowanie w Wiedniu członków Partii Pracujących Kurdystanu (PKK), jak również tureckich nacjonalistów, wszelkie obawy ze strony austriackich władz federalnych były w pełni uzasadnione, co odzwierciedlają raporty MSW z lat 1997–2000. Austria przez ekspertów uważana była jednak za względnie bezpieczny kraj. Ostatni poważny akt terroru miał tu miejsce 27 grudnia 1985 r. na wiedeńskim lotnisku Schwechat (grupa Abu Nidala). W rządowych raportach z tamtego czasu uwzględniano wyłącznie zagrożenia wobec instytucji międzynarodowych mających swoje siedziby w Wiedniu, takich jak m.in. MAEA, OBWE i OPEC czy agendy ONZ.⁶

Drastyczna zmiana percepcji zagrożeń dla bezpieczeństwa państwa nastąpiła po zamachach z 11 września 2001 r. W pierwszej kolejności zdecydowano się na reformę instytucji odpowiedzialnych za zwalczanie zagrożeń terrorystycznych. Efektem było stworzenie nowej służby specjalnej w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom terrorystycznym. 1 grudnia 2012 r. rozpoczął swoją działalność Federalny Urząd Ochrony

⁴ *Verfassungsschutzbericht 2000: Staat-, Personen- und Objektschutz*, Wiedeń 2001, http://www.bmi.gv.at/cms/BMI_Verfassungsschutz/Verfassungsschutzbericht_2000.pdf (22.11.2014).

⁵ T. Schmidinger, *The Kurdish Diaspora in Austria and its imagined Kurdistan*, http://blog.lib.umn.edu/gpa/globalnotes/The%20Kurdish%20Diaspora%20in%20Austria%20T_Schmidinger.pdf (21.11.2014).

⁶ Szczególną wrażliwość austriackie MSW poświęcało siedzibie OPEC, mając w pamięci atak terrorystyczny dokonany 21 grudnia 1975 r. przez komando Ilicza Ramíreza Sáncheza, pseudonim Carlos, w którym śmierć poniosły trzy osoby, siedem zostało rannych, a 81 zostało wziętych jako zakładnicy, wśród których znaleźli się m.in. ministrowie państw OPEC.

Za: D. W. Urwin, *A Dictionary of European History and Politics 1945–1995*, London–New York 1996, s. 312.

Wojna z Kalifatem: front europejski (*casus Austrii*)

FAE Policy Paper nr 35/2014

Kamil A. Szubart

Konstytucji i Zwalczenia Terroryzmu (*Bundesamt für Verfassungsschutz und Terrorismusbekämpfung, BVT*), utworzony z wybranych sekcji policji państwowej i Wydziału ds. Zwalczenia Terroryzmu w MSW.

Nowo powstała służba rozpoczęła intensywne działania operacyjne wobec islamskich grup ekstremistycznych, mogących mieć związki z Al-Kaidą. Od 2002 r. terroryzm islamski jest definiowany jako największe zagrożenie dla bezpieczeństwa wewnętrznego Austrii i jej sojuszników w ramach UE, czego wyrazem są coroczne sprawozdania bezpieczeństwa narodowego (*Verfassungsschutzbericht*)⁷. Przewartościowanie najpoważniejszych zagrożeń bezpieczeństwa narodowego wynikało przede wszystkim z rozpoczęcia międzynarodowej wojny z terrorem i możliwością odwetowych zamachów terrorystycznych, takich jak te w Madrycie (11 marca 2004 r.) czy Londynie (5 lipca 2005 r.). Pomimo deklarowanej konstytucyjnie neutralności, 8 stycznia 2002 r. rząd federalny w Wiedniu zdecydował się aktywnie włączyć w wysiłki społeczności międzynarodowej w ramach misji ISAF w Afganistanie. W ramach I kontyngentu AUCON/ISAF (*Austrian Contingent ISAF*) wysłano 75 żołnierzy, którzy 1 lutego 2002 r. rozpoczęli służbę w prowincji Kunduz podlegając bezpośrednio dowództwu kontyngentu niemieckiego.

Obawy rządu federalnego w Wiedniu dotyczące możliwość przeprowadzania ewentualnego zamachu terrorystycznego na terytorium Austrii były w pełni uzasadnione, biorąc pod uwagę, że nie udało się im zapobiec w Hiszpanii i Wielkiej Brytanii, państwach członkowskich NATO, dysponujących nieporównywalnymi zasobami ludzkimi, materialnymi i finansowymi służącymi zapewnieniu bezpieczeństwa narodowego. Pierwsze wzmianki austriackich służb specjalnych o tendencjach ekstremistycznych wśród rodzimych *salafitów* pojawiły się na przełomie 2002 i 2003 r., co wiązało się z analogicznym wzrostem ich aktywności na terytorium RFN i Szwajcarii⁸. Drugim powodem wzrostu czujności były zaplanowane na czerwiec 2008 r. finały Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej, których współgospodarzem wspólnie ze Szwajcarią miała być właśnie Austria. Turniej, który jest trzecią najważniejszą imprezą sportową na świecie po piłkarskim Mundialu i Igrzyskach

⁷ *Verfassungsschutzbericht 2004*, s. 9–12,

http://www.bmi.gv.at/cms/BMI_Verfassungsschutz/Verfassungsschutzbericht_2004.pdf (23.11.2014).

⁸ *Verfassungsschutzbericht 2002*, http://www.bmi.gv.at/cms/BMI_Verfassungsschutz/Verfassungsschutzbericht_2002.pdf (22.11.2014); *Verfassungsschutzbericht 2004*,

http://www.bmi.gv.at/cms/BMI_Verfassungsschutz/Verfassungsschutzbericht_2004.pdf (22.11.2014).

Wojna z Kalifatem: front europejski (*casus Austrii*)

FAE Policy Paper nr 35/2014

Kamil A. Szubart

Olimpijskich, przykuwa uwagę nie tylko sportowców i setek milionów kibiców na świecie, ale również wszelkiego rodzaju grup ekstremistycznych, czego najlepszym przykładem są wstrząsające wydarzenia podczas XX Letnich Igrzysk Olimpijskich w Monachium, gdzie w wyniku ataku palestyńskiego komanda *Czarny Wrzesień* i nieudanej próby odbicia zakładników śmierć poniosło 11 izraelskich sportowców. Dlatego też w pełni uzasadnione wydaje się postawienie tezy, iż Wiedeń zdecydował się zminimalizować ryzyko zamachu terrorystycznego przeprowadzonego przez islamistów w ramach odwetu za austriacki wkład w misję ISAF w Afganistanie.

Zaniepokojenie władz w Wiedniu wzbudził wzrost zainteresowania ze strony islamskich ekstremistów Austrią jako potencjalnym celem uderzenia, o czym informowała na swoich stronach internetowych w dniach 9 marca i 3 kwietnia 2007 r. GIMF (*Global Islamic Media Front*), będąca platformą propagandową Al-Kaidy i innych islamskich grup ekstremistycznych⁹. Niezidentyfikowany bojownik zagroził Austrii atakiem terrorystycznym, jeśli nadal jej władze będą kontynuować politykę zaangażowania w Afganistanie oraz działania represyjne wymierzone w rodzimych muzułmanów. Na koniec obu materiałów wideo podkreślono, że do tej pory Austria była w miarę spokojnym państwem tj. wolnym od jakichkolwiek zamachów, jednak ta sytuacja może wkrótce ulec zmianie. Oba materiały zostały przygotowane w języku niemieckim, co w pierwszej kolejności miało na celu uwypuklenie zagrożenia w percepcji jego odbiorców i wzbudzenie poczucia strachu będącego podstawą wszelkiej maści ruchów terrorystycznych. Przesłanie pojawiło się na stronach internetowych GIMF w ramach prowadzonego blogu niemieckojęzycznego, który swoją działalność rozpoczął w maju 2006 r.

Analizując ekstremizm islamski w Austrii, ale również w sąsiednich Niemczech można zauważyć bardzo niepokojący trend w odniesieniu do młodzieży lub nawet dzieci. Wykorzystując media społecznościowe, propaganda islamska dociera do coraz młodszych osób, przede wszystkim młodzieży i dzieci, które biegle potrafią się poruszać w świecie nowych technologii. Bez wychodzenia z domu, dysponując jedynie komputerem, tabletem lub telefonem komórkowym z dostępem do Internetu można swobodnie czytać, oglądać i słuchać materiały audiowizualne tworzone przez wszelkiej maści ekstremistów. Nierzadko aktywność

⁹ E. Reid, *Analysis of Jibadi Extremist Groups' Videos*, http://www.fbi.gov/about-us/lab/forensic-science-communications/fsc/july2009/index.htm/research_tech/2009_07_research01.htm (22.11.2014).

Wojna z Kalifatem: front europejski (*casus Austrii*)

FAE Policy Paper nr 35/2014

Kamil A. Szubart

w sieci przejawiają dzieci w wieku 13-14 lat, które swoje profile na Facebooku lub Twitterze zasypują setkami wpisów powołujących się na Koran, Allaha, prowadzenie świętej wojny i walki z niewiernymi utożsamianymi przede wszystkim z USA i Izraelem, zawierające również pejoratywne określenia wobec austriackich polityków, którzy w ich mniemaniu działają pod dyktando Amerykanów lub bliżej nieznanymi siłami syjonistycznymi. Jednak ma to charakter drugoplanowy, przede wszystkim z opublikowanych w sieci komentarzy emanuje agresja wobec społeczeństwa, w którym żyją ci młodzi ludzie, i jego zasad.

Można uwypuklić dwie główne cechy odnoszące się do młodzieży przejawiającej tak ekstremalne poglądy. Pierwsza z nich to pochodzenie i wychowanie w rodzinach emigranckich, pochodzących przede wszystkim z Bośni i Hercegowiny, lub z Czeczeni (tysiące Czeczenów otrzymało azyl polityczny w Austrii w drugiej połowie lat 90. i po 2000 r. w efekcie dwóch wojen czeczeńskich; w 2013 r. szacowano, że w Austrii przebywa 20 tys. osób pochodzenia czeczeńskiego¹⁰). Wykluczenie społeczne, życie wyłącznie w ramach hermetycznych diaspor, bardzo często również słaba znajomość niemieckiego, która uniemożliwia nawiązanie relacji z rówieśnikami spoza swojego kręgu kulturowego są głównymi czynnikami, które wpływają na wzrost agresji i radykalizację u młodych ludzi, będących w wielu przypadkach jeszcze dziećmi. Dlatego też jednym z najważniejszych działań, które musi podjąć rząd federalny w Wiedniu, jest zwiększenie nacisków na integrację tych środowisk ze społeczeństwem austriackim i Austrią jako państwem. W przypadku zagrożenia ekstremizmem islamskim profilaktyka z pewnością przyniesie wymierne efekty w wymiarze długofalowym i ograniczy konieczność podejmowania działań penitencjarnych.

Z perspektywy obecnych wydarzeń, permanentnej ofensywy fanatyków IS w Syrii i Iraku, tysiącach zagranicznych *mudżahedinów* podróżujących na Bliski Wschód, socjalizacja młodego pokolenia austriackich muzułmanów na pierwszy rzut oka wydaje się czymś kuriozalnym, jeśli porównamy to z bezpośrednim zagrożeniem w postaci zamachów terrorystycznych, które mogą grozić Europie Zachodniej. Jednak diaspora muzułmańska w Austrii i jej nowe pokolenie ma szczególne znaczenie. Austria jest jednym z tych członków UE, który ulega bardzo szybkiej islamizacji. W szczególności dotyczy to stolicy kraju, gdzie obecnie 60 proc. z niemal 1,8 mln mieszkańców ma pochodzenie imigranckie, z czego

¹⁰ H. Höller, *Tschetschenen in Österreich Trotz Namensänderung nicht angekommen*, <http://derstandard.at/1363709232026/Tschetschenen-in-Oesterreich-Trotz-Namensänderung-nicht-angekommen> (25.11.2014).

Wojna z Kalifatem: front europejski (*casus Austrii*)

FAE Policy Paper nr 35/2014

Kamil A. Szubart

muzułmanie stanowią 300 tys. – dla porównania w 1999 r. ich liczbę szacowano na 120 tys. W obecnym roku szkolnym (2014/2015) pierwszy raz w historii Wiednia wśród dzieci rozpoczynających naukę w szkołach ponadpodstawowych (*Hauptschule*, obowiązkowe dla dzieci od 10. roku życia) największy odsetek stanowiły dzieci pochodzące z rodzin muzułmańskich: 10 734 (dla porównania, z rodzin rzymsko-katolickich było to 8 632 dzieci, serbskich ortodoksów – 4 259, a 3 219 bez przynależności religijnej¹¹). Trochę inaczej wygląda sytuacja na austriackiej prowincji, jednak uwzględniając wielkość i populację Austrii, Wiedeń odgrywa hegemoniczną rolę, dlatego też bez wątpienia jest miarodajnym punktem odniesienia do prowadzenia wszelkich badań i analiz.

Zaniedbania rządu federalnego w Wiedniu na płaszczyźnie edukacji najmłodszych postanowili wykorzystać *salafici*. W ich kręgu zainteresowania jest już nie tylko młodzież, ale nawet kilkuletnie dzieci. Wydaje się to ponurym żartem, ale problem jest jak najbardziej poważny i wymagający podjęcia natychmiastowych działań. Od 2009 r. w samym tylko Wiedniu powstało około 150 żłobków i przedszkoli prowadzonych przez różnego rodzaju stowarzyszenia i islamskie gminy wyznaniowe, w sposób pośredni lub bezpośredni powiązane z *salafitami*. O problemie otwarcie mówi Tanja Wehsely, polityk samorządowy SPÖ (*Sozialdemokratische Partei Österreichs*) z Wiednia „(...) *Od 2009 r. następuje potężny rozwój muzułmańskich przedszkoli i żłobków, dlatego też równoległe potrzebny jest system kontroli. Jeśli dowiemy się, że jest tam nauczana radykalna ideologia, to musimy podjąć niezwłoczne działania...*”. W podobnym tonie wypowiada się Ednan Aslan, profesor Uniwersytetu w Wiedniu specjalizujący się w badaniach nad radykalizmem islamskim, który stwierdza, że Wiedeń jest ewenementem w skali międzynarodowej i nigdzie indziej w Europie Zachodniej nie mamy do czynienia z sytuacją, że w przedszkolach 3-4 letnim dzieciom recytuje się sury Koranu¹². Niestety, hermetyczność społeczności muzułmańskich uniemożliwia przeprowadzenie rzetelnych kontroli ze strony władz miejskich i federalnych, co skutkuje brakiem jakichkolwiek miarodajnych raportów, które mogłyby stać się podstawą do podjęcia skutecznych działań chroniących kilkuletnie dzieci przed indoktrynacją ze strony radykalnych islamistów.

¹¹ S. Kern, *Austria: Opportunities for Jihad at Home and Abroad*, <http://www.clarionproject.org/analysis/austria-opportunities-jihad-home-and-abroad> (25.11.2014).

¹² LAUT RELIGIONS-EXPERTE: *Wiener Kindergärten sind Salafisten-Hotspots*, <http://www.heute.at/news/oesterreich/wien/art23652,1076796> (25.11.2014).

Wojna z Kalifatem: front europejski (*casus Austrii*)

FAE Policy Paper nr 35/2014

Kamil A. Szubart

Znacznie lepiej wygląda sytuacja dotycząca młodzieży, na której zaczęła koncentrować się uwaga austriackich władz. Na początku 2014 r. zdecydowano się w wiedeńskim magistracie powołać grupę roboczą składającą się z kilkudziesięciu urzędników odpowiedzialnych za edukację, młodzież i pomoc rodzinie w celu przygotowania zarysu funkcjonowania nowej inicjatywy, która miałaby stworzyć szerokie forum dla dyskusji, wymiany informacji i podejmowania inicjatyw służących profilaktyce wymierzonej w radykalizm islamski. Pod koniec września 2014 r. przedstawiono szczegółowy projekt, który miał objąć m.in. utworzenie bezpłatnego telefonu zaufania, gdzie uczniowie i rodzice mogliby uzyskać poradę, wsparcie psychologiczne, jak również zgłosić informacje, które wzbudzają ich obawy w kontekście agitacji prowadzonej przez islamistów. Według krytyków, pomysł integracji środowiska nauczycieli, urzędników miejskich i pracowników organizacji pozarządowych jest dobrą inicjatywą, ale ma też swoje słabe strony, z których najpoważniejsza to brak zaangażowania w projekt federalnego MSW, które w przypadku otrzymania konkretnych informacji mogłoby podjąć konkretne działania prewencyjne wykorzystując do tego celu podległe instytucje, na czele z policją i BVT. Z kolei wspomniane już MSW i stojąca na jego czele Johanna Mikl-Leitner zapowiedziała już na początku lutego 2014 r. uruchomienie całodobowego numeru alarmowego, gdzie każdy anonimowo mógłby zgłosić wszelkie niepokojące sygnały¹³.

Liczba austriackich obywateli, którzy wyjechali na Bliski Wschód w celu przyłączenia się do IS, jest bardzo trudna do oszacowania. Analizując źródła austriackie i amerykańskiego Departamentu Stanu, jak również Interpolu, na Bliskim Wschodzie przebywało, lub nadal przebywa ok. 160 osób legitymujących się austriackim paszportem. Zabitych zostało 20 osób, natomiast 50 wróciło już do Austrii lub przebywa poza granicami Austrii w jednym z ościennych państw, przede wszystkim w RFN i Szwajcarii. Z liczby 140 bojowników, 60 jest pochodzenia czeczeńskiego w wieku 17-35 lat. Przytoczone statystyki zakładają najbardziej optymistyczną liczbę osób zaangażowanych w bezpośrednie działania IS na Bliskim Wschodzie. Zgoła inne dane przytacza Amer Albayati ze stowarzyszenia *Liberalen Muslimen*, który szacuje, że w chwili obecnej po stronie islamistów walczy co najmniej 200

¹³ "De-Radikalisierungs-Hotline" in Planung, <http://kurier.at/politik/inland/steigende-zahl-an-extremisten-innenministerium-reagiert-mit-de-radikalisierungs-hotline/50.549.908> (25.11.2014).

Wojna z Kalifatem: front europejski (*casus Austrii*)

FAE Policy Paper nr 35/2014

Kamil A. Szubart

Austriaków¹⁴. Bez względu na to, którą liczbę uznamy za bliższą prawdy, to ilość obywateli austriackich walczących na Bliskim Wschodzie jest bardzo duża, zwłaszcza, jeśli zestawimy ją z ogółem obywateli kraju. Bo oczywiście faktem jest, że w Syrii i Iraku walczy po stronie IS ok. 450 Niemców i ok. 700 Francuzów¹⁵, jednak – na co zwraca uwagę John Schindler były analityk NSA i profesor *Naval War College* w Newport – liczba ludności Niemiec jest praktycznie dziesięciokrotnie większa od populacji Austrii, z kolei Francja liczy 65,5 mln ludzi¹⁶. Należy także pamiętać, że liczba 160-200 osób obejmuje wyłącznie obywateli, posiadaczy paszportu i azylantów, którzy figurują w państwowych spisach, poza oficjalnymi rejestrami są więc czasowi rezydenci. Charakter Wiednia jako kosmopolitycznego miasta wraz z portem lotniczym Wiedeń-Schwechat, obsługującym rocznie 22 mln pasażerów, jest świetnym miejscem, gdzie można znaleźć w miarę bezpieczne schronienie, a także punktem, skąd można dotrzeć bezpośrednio praktycznie w każde miejsce na świecie. Ponadto należy pamiętać o bardzo dużej ruchliwości islamistów w ramach trójkąta, którego wierzchołki tworzą Austria, RFN i Szwajcaria.

Statystyczny *dżihadysta* z Austrii, który wyrusza na Bliski Wschód w celu dołączenia do sił IS, to mężczyzna w wieku 17-35 lat, chociaż zdarza się, że w taką podróż próbują wyruszyć młodsze osoby, w tym także kobiety. Niektórym – jak w przypadku dwóch uczennic z Wiednia: 15-letniej Sabiny Selimović i 17-letniej Samry Kesinović (obie bośniackiego pochodzenia) – udaje się osiągnąć cel i dotrzeć do Syrii. Obie nastolatki wyszły ze swoich rodzinnych domów w kwietniu 2014 r., zostawiając jedynie pożegnalne listy, w których poinformowały krewnych o chęci dołączenia do IS, służbie Allahowi i chęci rodzenia dzieci islamistom. Obie nastolatki przebywają już zapewne na terytoriach zajętych przez IS i ich powrót do kraju jest już w praktyce niemożliwy. Jedyne działania, jakie może podjąć w tej chwili Wiedeń, to wykorzystanie ich sytuacji do przeprowadzenia zakrojonej na szeroką skalę kampanii informacyjnej, która pomoże uchronić innych młodych ludzi przed podjęciem podobnej decyzji.

¹⁴ *Wiener Islamist wirbt für "Heiligen Krieg" in Syrien*, <http://www.heute.at/news/politik/art23660,998764> (26.11.2014).

¹⁵ *European jihadists: It ain't half hot here, mum*, <http://www.economist.com/news/middle-east-and-africa/21614226-why-and-how-westerners-go-fight-syria-and-iraq-it-aint-half-hot-here-mum> (26.11.2014)

¹⁶ *ISIS: Österreich ist Terror-Hotspot*, <http://www.oe24.at/oesterreich/politik/ISIS-Oesterreich-ist-Terror-Hotspot/157743500> (26.11.2014).

Wojna z Kalifatem: front europejski (*casus Austrii*)

FAE Policy Paper nr 35/2014

Kamil A. Szubart

Przytoczony powyżej przypadek jest tylko jednym z dziesiątków, które są udziałem młodych ludzi z Europy Zachodniej. W samej Austrii werbunek przeprowadzony przez *salafitów* lub bezpośrednio przez IS za pomocą mediów społecznościowych dotyczy co najmniej 14-latków¹⁷. Dużą winę za taki stan rzeczy ponosi również państwo austriackie, które nie posiada w chwili obecnej żadnych narzędzi, aby uniemożliwić osobom niepełnoletnim wyjazd poza terytorium Austrii i strefy Schengen. Austria, będąc państwem federalnym, nie posiada na szczeblu federacji żadnej podstawy normatywnej, dotyczącej młodzieży, dlatego ustawodawstwo dotyczące młodzieży zostało scedowane na organy ustawodawcze krajów związkowych. Dla przykładu Karyntia, Tyrol, Wiedeń zezwalają na swobodne podróżowanie młodym ludziom, którzy ukończyli 14 lat, z kolei kraje związkowe Steiermark i Salzburg wymagają w tym kontekście ukończenia 15. i 16. roku życia. Jedynym wymogiem formalnym jest posiadanie specjalnego zaświadczenia wystawionego przez prawnych opiekunów osoby niepełnoletniej, w którym rodzice informują o zgodzie na taką podróż, rezerwacje miejsc noclegowych lub zakup biletów transportu publicznego¹⁸. Również kwestie finansowe nie są żadną przeszkodą dla nastolatków chcących udać się w taką podróż.

Rząd federalny w Wiedniu zdecydował się podjąć prace legislacyjne mające na celu zmianę istniejącego dotychczas stanu prawnego w tej materii. Na pierwszy ogień poszła *Islamgesetz* z 1912 r., obowiązująca wciąż od czasów Austro-Węgier i stworzona z myślą o integracji społeczności muzułmańskich Bośniaków po aneksji Bośni i Hercegowiny przez Wiedeń w 1908 r. 26 października 2014 r. o kształcie nowej ustawy wypowiedział się pełniący funkcję MSZ Austrii Sebastian Kurz, który podkreślał, że nowa ustawa będzie odnosić się do obecnej sytuacji wewnętrznej i międzynarodowej Austrii i zostanie w pełni dopasowana do współczesnych wyzwań. Jak można było się spodziewać, projekt ustawy został już oprotestowany przez część gmin muzułmańskich, w szczególności jego zapisy mówiące o konieczności posiadania przez islamskich imamów wykształcenia zdobytego na uczelniach wyższych w Austrii, czy też propozycje jednego oficjalnego tłumaczenia Koranu na język niemiecki – według austriackich muzułmanów nie ma możliwości ustalenia jednego

¹⁷ 14 Mädchen zogen aus Österreich in den Dschihad,

http://www.krone.at/Oesterreich/14_Maedchen_zogen_aus_Oesterreich_in_den_Dschihad-Schockierende_Zahlen-Story-422810 (26.11.2014).

¹⁸ *Alleine verreisen*, <http://rataufdraht.orf.at/?story=18102> (26.11.2014).

Wojna z Kalifatem: front europejski (*casus Austrii*)

FAE Policy Paper nr 35/2014

Kamil A. Szubart

wspólnego tłumaczenia dla sunnitów, szyitów i alawitów¹⁹. Bez cienia wątpliwości wypracowanie społecznego konsensusu w tej materii jest niemożliwe, biorąc pod uwagę protesty części społeczności muzułmańskiej w Austrii, jednak dalsze zaniechania mogą okazać się bardzo kosztowne.

Podsumowanie i wnioski

- Proces islamizacji austriackiego społeczeństwa jest jednym z najszybszych w UE. W 2030 r. muzułmanie będą stanowić ok. 9,5 – 10 proc. populacji Austrii. Wzrost populacji muzułmańskiej wiąże się ze wzrostem popularności i aktywności wszelkiego rodzaju sennickich ruchów ekstremistycznych. Zwłaszcza Wiedeń, stolica i największe miasto Austrii, a także ze względu na swoją różnorodność kulturową i etniczną, jest idealnym miejscem do rozwoju radykalizmu muzułmańskiego.
- Podobnie jak w RFN, również w Austrii jedną z najbardziej agresywnych grup muzułmańskich są *salafici*, którzy prowadzą ekspansywną kampanię propagandową skierowaną przede wszystkim do bardzo młodych ludzi. W tym celu wykorzystują Internet i popularne portale społecznościowe.
- Obecna sytuacja wymaga podjęcia natychmiastowych działań, zarówno na polu profilaktyki (rola państwa, władz samorządowych, organizacji pozarządowych, gmin islamskich), jak również działań legislacyjnych na poziomie federacji. Dlatego też za pozytywny sygnał należy uznać prace nad nową ustawą, mającą za zadanie zastąpić *Islamgesetz* z 1912 r., czy też nad ustawą o zakazie rozpowszechniania symboli organizacji propagujących *dżihadizm* i IS (*Paket gegen IS-Terror*)²⁰.
- O skali zagrożenia świadczy rosnąca liczba osób, biorących udział w walkach po stronie IS na Bliskim Wschodzie. Dane, pomimo znacznych różnic, są zgodne co do tego, że Austria jest jednym z największych „eksporterów” europejskich dżihadystów w zestawieniu do liczby mieszkańców.

¹⁹ *Kurz für einheitliche Koran-Übersetzung*, <http://kurier.at/politik/inland/kurz-fuer-einheitliche-koran-uebersetzung/86.827.235> (27.11.2014).

²⁰ *Austria to ban Islamic State symbols in crackdown on militants*, <http://www.reuters.com/article/2014/09/15/uk-iraq-crisis-austria-idUSKBN0HA17120140915> (27.11.2014).

Wojna z Kalifatem: front europejski (*casus Austrii*)

FAE Policy Paper nr 35/2014

Kamil A. Szubart

- Władze austriackie szacują, że w chwili obecnej do Austrii wróciło około 50 osób, które były zaangażowane w walki na terytorium Syrii i Iraku. Osoby takie w pierwszej kolejności powinny być pod permanentnym nadzorem operacyjnym austriackich służb, następnie należy podjąć działania w celu ich postawienia przed wymiarem sprawiedliwości w związku z działalnością terrorystyczną.
- Wiedeń to miasto w którym swoje siedziby mają 23 organizacje międzynarodowe, a co za tym idzie jest idealnym miejscem potencjalnego ataku terrorystycznego. Sprawia to, że oprócz austriackich służb wysiłki na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa spoczywają także na zagranicznych partnerach Austrii w ramach zobowiązań międzynarodowych.
- Po zamachach z 11 września nastąpiła reorganizacja austriackich służb specjalnych, jak odpowiedź na nowe zagrożenia w wymiarze krajowym i międzynarodowym. W chwili obecnej zagrożenie ekstremizmem islamskim stało się priorytetem, „wyprzedzając” m.in. osłonę kontrwywiadowczą i ekstremizm prawicowy i lewicowy. Odzwierciedleniem tego trendu są informacje publikowane przez BVT w ramach corocznych raportów bezpieczeństwa *Verfassungsschutzbericht*. Pomimo to służby te dysponują ograniczonymi zasobami finansowymi, kadrowymi i technicznymi, które utrudniają samodzielne zwalczanie ekstremizmu islamskiego. Należy również pamiętać, że ruch salaficki ma charakter transnarodowy i następuje intensywny przepływ jego członków w ramach krajów niemieckojęzycznych, w związku z tym istnieje konieczność podjęcia wspólnych działań z partnerami z Niemiec i Szwajcarii.
- W związku z walkami w kurdyjskich enklawach w Syrii, możemy w Austrii zaobserwować wzrost radykalizmu diaspory kurdyjskiej, wśród której następuje werbunek ochotników do walki na Bliskim Wschodzie. Profil *The Lions of Rojava/ Löwen von Rojava* (Rojava to nazwa Kurdystanu Zachodniego, czyli kurdyjskich enklaw w Syrii) na Facebooku ma już prawie 24 tys. fanów. W związku z tym należy liczyć się z możliwością protestów i demonstracji prowadzonych przez austriackich Kurdów, które mogą przerodzić się w gwałtowne walki uliczne, jak to miało miejsce m.in. w Hamburgu.

Wojna z Kalifatem: front europejski (*casus Austrii*)

FAE Policy Paper nr 35/2014

Kamil A. Szubart

- Niepokoje budzi również sympatia austriackich chuliganów piłkarskich do inicjatyw podejmowanych w Niemczech w ramach ruchu Chuligani Przeciw Salafitom (*Hooligans gegen Salafisten*). Austriaccy chuligani uczestniczyli w pierwszej demonstracji swoich niemieckich kolegów 26 października 2014 r. w Kolonii. Nie można wykluczyć, że podobne inicjatywy powstaną wkrótce także w Austrii.

---

*Tezy przedstawiane w serii „Policy Papers” Fundacji Amicus Europae
nie zawsze odzwierciedlają jej oficjalne stanowisko !*

Kontakt

**Fundacja
Aleksandra Kwaśniewskiego
„Amicus Europae”**

Aleja Przyjaciół 8/5
00-565 Warszawa

Tel. +48 22 622 66 33

Tel. +48 22 622 66 03

Fax: +48 22 629 48 16

email: fundacja@fae.pl, www.fae.pl

FAE Policy Paper nr 35/2014

**Wojna z Kalifatem: front europejski
(*casus Austrii*)**

Autor: Kamil A. Szubart

Współpracownik Zespołu Analiz Fundacji Amicus Europae. Słuchacz studiów doktoranckich na Wydziale Studiów Międzynarodowych i Politycznych UJ oraz prawa międzynarodowego publicznego i stosunków międzynarodowych na Uniwersytecie im. Ruprechta-Karola w Heidelbergu.

Wojna z Kalifatem: front europejski (*casus Austrii*)

FAE Policy Paper nr 35/2014

Kamil A. Szubart

Nadrzędną misją **Fundacji AMICUS EUROPÆ** jest popieranie integracji europejskiej, a także wspieranie procesów dialogu i pojednania, mających na celu rozwiązanie politycznych i regionalnych konfliktów w Europie.

Do najważniejszych celów Fundacji należą:

- Wspieranie wysiłków na rzecz budowy społeczeństwa obywatelskiego, państwa prawa i umocnienia wartości demokratycznych;
- Propagowanie dorobku politycznego i konstytucyjnego Rzeczypospolitej Polskiej;
- Propagowanie idei wspólnej Europy i upowszechnianie wiedzy o Unii Europejskiej;
- Rozwój Nowej Polityki Sąsiedztwa Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem Ukrainy i Białorusi;
- Wsparcie dla krajów aspirujących do członkostwa w organizacjach europejskich i euroatlantyckich;
- Promowanie współpracy ze Stanami Zjednoczonymi Ameryki, szczególnie w dziedzinie bezpieczeństwa międzynarodowego i rozwoju gospodarki światowej;
- Integracja mniejszości narodowych i religijnych w społeczności lokalne;
- Propagowanie wiedzy na temat wielonarodowej i kulturowej różnorodności oraz historii naszego kraju i regionu;
- Popularyzowanie idei olimpijskiej i sportu.